

Samenvattend verslag van de broedvogelinventarisaties 2018

Leo Schaap

Elders in deze Strandloper en die van december jl. zijn verslagen te vinden van verschillende inventarisaties. In de verslagen zijn de bijzonderheden beschreven en vergeleken met andere jaren. Daarbij valt op dat de ene inventarisatie wat beter uitvalt dan de andere. Boeveld-west, het Hoekgatterduin en De Blink komen er in 2018 slechter van af dan in 2017. Het aantal territoria in deze percelen is gedaald en ook het aantal soorten is kleiner. Daarentegen laten de inventarisaties van Gijs Kokkieshoek en De Westhoek positieve resultaten zien. Wolfsveld-west laat een doorsnee resultaat zien terwijl Schrama er mede door de kolonievogels positief uitspringt. Bijzondere inventarisaties werden gedaan in Nieuw-Leeuwenhorst en op het terrein van de Noordwijkse Golfclub. Nieuw Leeuwenhorst werd voor het laatst in 2008 geïnventariseerd. De Golfclub was in 2016 voor het laatst onderzocht. De verslagen van deze onderzoeken en de inventarisatie van het Overbosch (Voorhout) verschenen in De Strandloper van december 2018.

Eerder uitgesproken zorgen over de broedvogelstand van de Fitis, Grasmus en Nachtegaal kunnen op basis van het resultaat 2018 niet worden weggenomen. In tegendeel: voor Fitis en Nachtegaal is een verdere afname genoteerd, terwijl de Grasmus min of meer op het niveau blijft van 2017. De Boomleeuwrik blijft het goed doen terwijl de Kneu tekenen van herstel laat zien.

Bijzondere broedvogels

In verschillende plots zijn mooie territoria gevonden zoals van de Havik in Schrama en Nieuw Leeuwenhorst waarvan ook de nesten ontdekt werden. Op de Noordwijkse Golfclub werden een Torenvalk, drie stuks Grote Lijster een Appelvink en drie stuks Fluiter gevonden. De Appelvink was present in meerdere plots: naast de Noordwijkse Golfclub ook in ZHL Langeveld-Vogelaarsdreef, Gijs Kokkieshoek en twee in Nieuw Leeuwenhorst. De waarneming van Gijs Kokkieshoek hoort duidelijk thuis bij de plot van ZHL Langeveld en is eigenlijk een dubbele waarneming van hetzelfde territorium.

Houtsnippen werden in verschillende plots waargenomen, hetgeen erop duidt dat deze soort nog is vertegenwoordigd. De Halsbandparkiet komt nu als broedvogel in twee plots voor: Nieuw Leeuwenhorst en Schrama. In Schrama werden verder de waarnemingen van een Wielewaal en Bosuil als territorium aangemerkt. Uit het inventarisatieonderzoek van Fred Koning weten we dat de Bosuilen het slecht doen in de AWD; van het paartje dat in Schrama werd gehoord, werd geen bezette nestkast gevonden. De Fluiter die vorig jaar daar wel

is erkend, werd ook in 2018 waargenomen en gehoord maar te vroeg om dit als territoriaal aan te merken. In Schrama werd een Grauwe Vliegenvanger aangemerkt als territoriaal; deze soort liet dit jaar verstek gaan in ZHL Langeveld. In drie percelen werd een Buizerd aangemerkt als territoriaal. Naar alle waarschijnlijkheid gaat het hier om hetzelfde paartje waarvan een nest in ZHL-Langeveld werd gevonden. Het blijft echter mogelijk dat er ook een Buizerd in Boeveld-west of Gijs Kokkieshoek thuishoort. Een nest kan heel goed verstopt zijn en hoeft beslist niet in een hoge boom te zitten. Het paartje dat in het gekapte dennenbos van het Langevelderduin broedde, is waarschijnlijk verhuisd naar een van deze plots.

Tapuiten in De Westhoek

De Westhoek toont ook dit jaar tekenen van herstel en er werden bijzondere waarnemingen gedaan. De Kleine Plevier en een Kievit waren voor het derde jaar op een rij present en dit jaar werd ook een Tapuit als territoriaal aangemerkt. Het valt op dat in De Westhoek relatief veel waarnemingen van de Tapuit worden gedaan. Kennelijk is het gebied na de natuurherstelprojecten aantrekkelijker geworden voor doortrekkende Tapuiten. Van het territoriale paartje, gebaseerd op 5 waarnemingen dicht bij elkaar, kon geen nest of broedresultaat worden bevestigd; begin juni was het paartje vertrokken. De hernieuwde interesse van de Tapuit voor De Westhoek is zeer interessant. Wordt in de andere percelen maar een enkele doortrekkende Tapuit waargenomen, in De Westhoek is dat aanmerkelijk meer; 8 stuks in 2016, 11 stuks in 2017 en 17 stuks in 2018, waarvan regelmatig een paartje. Van de bekende Tapuiten onderzoeker Herman van Oosten weten we dat de Roodborsttapuit op hetzelfde voedsel foerageert en we zien dan ook een spectaculaire toename van deze soort in De Westhoek van 7 (2016), 9 (2017) naar 13 territoria in 2018.

Tapuit - foto: Jos Zonneveld

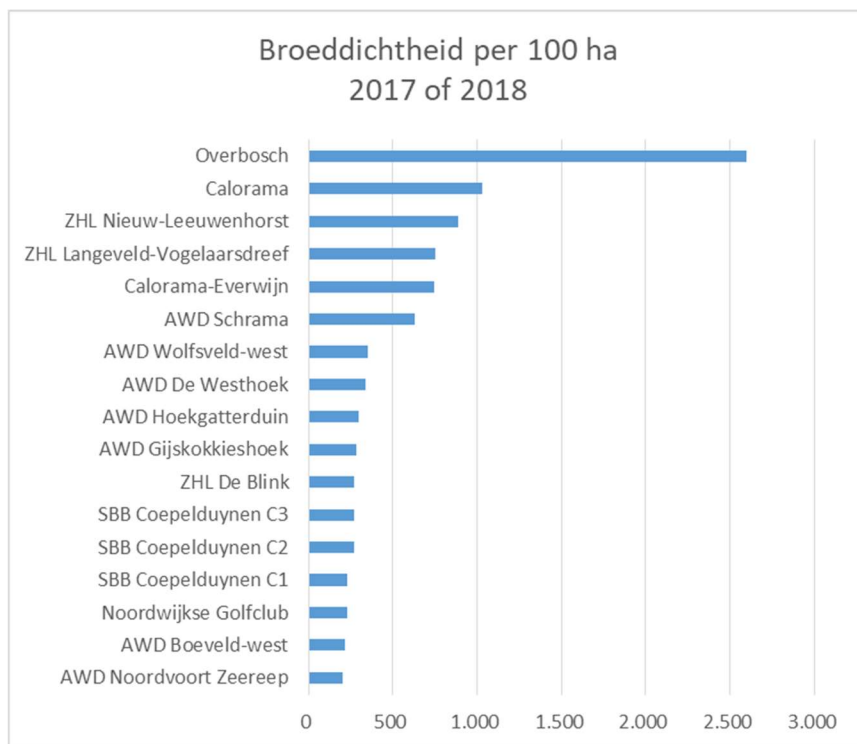
Broedvogeldichtheid vergeleken

Veel meer vogelaars vinden het leuk een gebied te inventariseren, waardoor het aantal plots waarvan regelmatig verslag wordt gedaan, groter wordt. De moderne hulpmiddelen zoals de AVI-map app en de AVI-map website maken het ook veel gemakkelijker dan voorheen, zodat de onderzoeker zich kan concentreren op het waarnemen in het veld. Daarnaast wordt het belang van broedvogelonderzoek door natuurbeheerders onderkend en wordt het door veel organisaties gestimuleerd. Het blijft echter moeilijk historische onderzoeken van een kavel met elkaar te vergelijken, zoals het onderzoek van het Langevelderduin en De Blink (zie elders in dit nummer) laat zien. Er zijn veel variabelen die de uitkomst van een BMP-onderzoek kunnen beïnvloeden. Hoe meer er volgens een standaard wordt gewerkt des te beter de resultaten worden. AVI-map zal daartoe bijdragen.

Alle BMP plots broedvogeldichtheid per 100 ha						
	Oppervlakte	2017		2018		Dichtheid
	ha	Territoria	Soorten	Territoria	Soorten	Per 100ha
AWD Noordvoort Zeereep	58	94	12	100	16	172
AWD Boeveld-west	27,1	74	22	59	23	218
Noordwijkse Golfclub	72,4			166	40	229
SBB Coepelduynen C1	55,3	129	28			233
SBB Coepelduynen C2	55,1	148	24			269
SBB Coepelduynen C3	50,4	136	27			270
ZHL De Blink	34,7			95	25	274
AWD Gijskokieshoek	47,6			135	28	284
AWD Hoegatterduin	49,1			147	29	299
AWD De Westhoek	53,1			179	25	337
AWD Wolfsveld-west	34,6			122	24	353
AWD Schrama	30,7			193	34	629
Calorama-Everwijn	22	164	32			745
ZHL Langeveld-Vogelaarsdreef	30,6			230	38	752
ZHL Nieuw-Leeuwenhorst	15,7			139	30	885
Calorama	6	62	24			1.033
Overbosch	2,5			65	19	2.600

Broedvogeldichtheid van 17 BMP plots

Een andere manier om eens naar de onderzochte kavels te kijken, is de broedvogeldichtheid per 100 ha. Als we de laatst bekende gegevens op een rijtje zetten dan zien we opmerkelijke verschillen. Zie bijgaande grafiek en tabel waarin ze op volgorde zijn gezet. Historisch komen per plot behoorlijke variaties voor maar in de rangorde komen minder verschillen voor. We zien dat de zeereep de laagste broedvogeldichtheid heeft en bosrijke percelen de hoogste. De hoogste dichtheden worden gemeten in kleine bospercelen zoals Calorama en Overbosch. Dat Overbosch een dichtheid van 2.600 territoria/100 ha zou hebben lijkt sterk te zijn 'uitvergroot' door de geringe omvang van dit perceel van 2,5 ha dat in geen verhouding staat tot de andere geïnventariseerde percelen. Dit uitvergroten zie je ook bij Calorama. Niettemin zijn de aantallen in kleine bossen groot en onderschrijven het belang ervan in een stedelijke omgeving. De rijkdom van Nieuw-Leeuwenhorst is al langer bekend, maar er is iets aan de hand. Dit perceel wordt al sinds 1984 volgens de BMP-normen onderzocht en kende in de begin jaren 80 meer dan de dubbele broedvogeldichtheid, die door de jaren heen langzaam is gedaald. Dit komt deels door de toen aanwezige kolonievogels zoals Kauw en Spreeuw, maar het verschil blijft ook zonder deze vogels zeer opmerkelijk en reden voor nader onderzoek! Een ander opmerkelijk feit is de plaats van het Hoegatterduin in deze rij. Dit perceel wordt gekenmerkt door open duin maar ook door open

Broedvogeldichtheid vergeleken per 100 ha

bos, bosranden en water. Zelfs de percelen De Westhoek en Wolfsveld-west met veel open duin scoren nu beter. Het verslag van het Hoegatterduin laat zien dat deze neergang vooral komt door de afname van vogels van struiken en struwelen. Dit proces is ingezet na het rigoureuze ruimen van de Vogelkers in de winter van 2011/2012.

